

MIELELTÄÄN NOTKEAT NAISPURJEHTIJAT

Ummikkokin viihtyy purjeveneessä, kun seurana on reippaita naisia.

Teksti Vivi Staffans Kuvat Vivi Staffans ja Markus Pentikäinen/Otavamedia

En ole kummoinenkaan merimies. Kertani purjeve-
neen kyydissä voi laskea yhden käden sormilla, ja
olen aina saanut tyytyä tylsään matkustajan rooliin.
Paras purjehdusmuistoni on Yatzy-noppapelin pe-
laaminen purjeveeneen kannella.

Jotain nopanheittoa jännittävämpää on oltava
tarjolla, jos pурсeura pystyy kasvattamaan jäsenmääräänsä
vuosittain lähes puolella – niin kuin Naispurjehtijat on teh-
nyt. Vuonna 2008 perustettu yhdistys on Suomen nopeim-
min kasvava pурсeura. Tittelin saamiseksi tosin riittäisi
vaatimattomampikin kasvu, sillä esimerkiksi pääkaupunki-
seudun suurten pурсeurojen HSK:n ja NJK:n jäsenmäärät
ovat viime vuosina pysyneet muuttumattomina.

Mikä Naispurjehtijoissa, tuttavallisemmin Napsissa, oi-
kein vetää?

Ilmiö on sen verran kiinnostava, että ilmoittaudun mu-
kaan seuran jäsenpurjehdukselle. Päätän jättää suurimman
osan ennakkoluuloistani kotiin, mutta pakkaan kuitenkin
reppuuni viisi noppaa. Varmuuden vuoksi. ▶▶▶

ENSIVAIKUTELMA VAKUUTAA

Lähtöpäivänä kävelen eksyneenä ympäri Koivusaaren Purseuran satamaa. Mahassa tuntuu samalta kuin uutta harastusta aloittaessa. Osaanko käyttäytyä oikein? Mitä jos en ymmärrä kaikkia sanoja? Kuinka pahasti tässä voi mokata?

Lopulta löydän oikean veneen. 27-jalkaisen Sunwindin kannella minua tervehtii ulkoiluvaatteisiin pukeutunut **Raija Alapeteri**. Hän on aktiivinen napsilainen, yksi veneen omistajista ja tämän matkan kippari.

”Sinä oletkin juuri sen näköinen, kuin nimesi perusteella ajattelin”, Alapeteri tokaisee.

Voisinpä sanoa samaa, minä mietin. Mielikuvani Raija-nimisestä, 70-vuotiaasta eläkeläisestä ei käy yksiin tämän veneessä ketterästi liikkuvan, tuubipipoa ja urheilullisia peili-aurinkolaseja käyttävän kapteenin kanssa.

Seuraavaksi tapaan matkan gastiit **Kirta Lepon** ja **Haye Gordinin**. Jämäkät kädenpuristukset tekevät aina vaikutuksen. Molemmat hääraävät veneessä määrätietoisin ottein, ja minä teen parhaani pysyäkseen poissa heidän tieltään.

Lähtövalmisteluja tekemässä on myös kaksi miestä: Alapeterin aviomies ja pariskunnan yhteinen purjehtijaystävä.

”Pitihän sitä vähän tulla valvomaan, kun naiset ovat lähdössä vesille”, toinen heistä vitsailee. Miehiä naurattaa.

Alapeteri ottaa komennon, kun lähdemme laiturista. Hän neuvoo köysiä käsittelyä gasteja rauhallisella äänellä peruuttaessaan venettä paikaltaan, ja minä irrotan omatoimisesti lepuuttimet. Ne pitäisi viedä pistopunkkaan, mutta en tiedä, mikä se on. Kukaan ei naura minulle.

Kun pääsemme pois satama-alueelta, nostamme yhdessä purjeet. Tuuli ei ole kummoinen, mutta purjehtimaanhan tänne on tultu. Otamme kurssin kohti Lähteelää.

NAISET KAIPAAVAT VASTUUTA

Keskustelumme soljuu yhtä leppoisasti kuin veneemme kesaillassa. Alan päästä kärryille siitä, mikä on yhtäkkiä saanut naiset innostumaan purjehduksesta.

”Monet Napsiin liittyvät naiset kertovat olevansa noviiseja mutta haaveilleensa aina purjehtimisesta. Napsiin on helppo liittyä, sillä naisten kesken uskalletaan rohkeammin myöntää epävarmuus ja esittää kysymyksiä”, Alapeteri sanoo.

Naisten purjehdushaaveet eivät siis ole mikään uusi ilmiö. Kuitenkin vasta Naispurjehtijoiden kautta naiset ovat löytäneet väylän toteuttaa haaveensa.

Naisporukassa myöskään sukupuolen määrittämää työntekoa ei synny. Alapeterin mukaan vieläkin saatetaan ajatella, että veneessä ruokahuolto on naisen tehtävä ja purjehdusvastuu kuuluu miehelle.

Tähän näkemykseen yhtyy myös Leppo.

”Miehet eivät välttämättä anna naisille niin paljon vastuuta purjehduksesta”, hän sanoo.

Purjehdus on edelleen miehinen maailma. Alapeteri kertoo Suomen Purjehdus ja Veneilyliiton muutaman vuoden takaisesta seminaarista, jonka aiheena olivat purjehduksen tule-

”NAISTEN PURJEHDUSHAAVEET EIVÄT OLE UUSI ILMIÖ.”

1. Purjehdus ei oikeastaan ole mitään tehtävää, josta naiset eivät selviäisi siinä kuin miehetkin.

2. Naisporukassa ei ole sukupuolen määrittämiä tehtäviä. Kaikki tekevät kaikkea.

3. Lähteelän vieraslaituri on usein viikonloppupurjehduksen kohteena.

vaisuudennäkymät. Seminaariin osallistui noin kuusikymmentä miestä ja alle viisi naista. Yksi naisista oli Alapeteri.

Hän kuitenkin muistuttaa, ettei asetelma johdu pelkästään miehistä. Hänen mielestään naisten täytyy itse aktivoitua, jos he haluavat suuremman roolin veneilyssä.

”Ei kukaan sitä meille anna, jos emme itse sitä osaa ottaa.”

Olemme täysin uppoutuneita keskusteluun, kun yhtäkkiä kuuluu kolahdus, ja purjehdus pysähtyy äkillisesti. Pompaamme kaikki pystyyn ja näemme vain muutaman kymmenen sentin syvyydessä edessämme valtavan kivikon. Olemme ajaneet karille.

Hämmästyin sitä, miten taitavasti tilanne otetaan haltuun. Alapeteri käskee heti Leppoa laskemaan etupurjeen ja Gordinia käynnistämään moottorin. Peruutamme pois karilta ja hetken päästä olemme taas turvallisesti keskellä väylää. Alapeteri jää kuitenkin veneen sisään tarkkailemaan, ettei sinne vuoda vettä.

Selvisimme töyssystä nopeasti ja vaurioitta, mutta Alapeteriä harmittaa silti.

”Nyt kyllä hävettää, tällaista tapahtuu niin harvoin. Olimme kryssiessä ajautuneet aivan liian sivuun väylällä. Syy oli kokonaan minun, sillä tutulla väylällä huomioni oli vain jutustelussa. Olisi kannattanut katsoa välillä paperikarttaan, eikä tuijottaa vain plotteria. Se on vain navigoinnin apuväline, niinhän minä myös opetan.”

Luulen, että harmitukseen vaikuttaa myös minun läsnä-

oloni. Huomaan itsekini miettiväni, kannattaako karilleajosta kirjoittaa, vai viekö se uskottavuutta naisista purjehtijoina. Päätän kuitenkin olla rehellinen, sillä sattuuhan virheitä kaikille kippareille.

TOIMINTAA PARHAASSA SEURASSA

Jäsenedut eivät selitä Naispurjehtijoiden suosiota, sillä seuralla ei ole omaa venettä, venepaikkoja tai edes kerhotilaa. Siksi Naps tekee paljon yhteistyötä toisten pursiseurojen kanssa. Tämäkään purjehdus ei olisi mahdollinen ilman yhteistyötä, sillä matkan määränpäään oleva Roslagenin retkisatama kuuluu Koivusaaren Pursiseuralle.

Toinen tärkeä yhteistyökumppani on Suomen Purjelaiivasäätiö. Siltä Naps vuokraa legendaarista Swan 65 S/Y Vahinea. Se vaikuttaa olevan oleellinen osa Napsin toimintaa, sillä suurin osa purjehduksella kuulemistani tarinoista alkaa sanoilla ”Kerran Vahinella”. Nimi toistuu niin monta kertaa, että se alkaa loppumatkasta jo saada humoristisia piirteitä. Lopulta purskahdamme nauruun joka kerta, kun laiva mainitaan.

Napsin jäsenistössä on oma, Purjelaiivasäätiön hyväksymä Vahine-päällystö. Siksi naiset eivät tarvitse lainkaan ulkopuolista apua Vahinella. Päällystön kapteeni on Alapeteri, ja hän on lajinsa ainoa: Suomessa yhdelläkään toisella naisella ei ole lupaa toimia Vahinen kapteenina.

”Muita ei toistaiseksi ole, mutta muutama napsilainen on jo kouluttautunut tehtävään”, hän kertoo.

Raija Alapeteri on kouluttanut lukemattomia veneellisiä naisia purjehdukseen.

”PURJELAIIVASÄÄTIÖN VAHINE ON NAPSIN LIPPULAIVA.”

Kouluttautuminen onkin tärkeä osa Naispurjehtijoiden toimintaa. Yksi seuran päätavoitteista on meriturvallisuuden lisääminen, ja se onnistuu parhaiten veneilytaitoja kehittämällä. Siksi seura järjestää valtavasti kursseja. On diesel-kurssia, VHF-kurssia, pelastautumiskurssia, laiturimanööverikurssia, 606-kurssia ja monia muita. Naps järjestää myös SPV:n auktorisoimia veneilijä-, päällikkö- sekä purjehtijakursseja. Virallisia kouluttajia seurassa on kahdeksan.

Kaikkein tärkeintä on kuitenkin naispurjehtijayhteisö. "Meillä on niin kivaa täällä, ihmiset ovat aivan mahtavia. Kukaan ei pröystäile osaamisella tai sanastolla, ja kaikkia arvostetaan sellaisina, kuin he ovat", Alapeteri kertoo.

Myös uudet jäsenet otetaan mukaan porukkaan. Esimerkiksi Leppo ja Gordin saivat ensikosketuksen napsilaisiin ulkomaanpurjehtijakursseilla, joille lähtiessään he eivät tunteneet naisista ketään. Matkoilta palattuaan molemmat liittyivät Naispurjehtijoihin.

"Parasta on se, että ihmiset tulevat niin erilaisista taustoista. Ystäväpiiri muodostuu muuten helposti esimerkiksi saman ammattikunnan ympärille", Leppo sanoo.

Hänen mielestään eri paikoista, ammateista ja elämäntilanteista tulevia naisia yhdistää reippaus. Tässä seurassa se on helppo uskoa. Leppo aloitti purjehdusharrastuksen lennokkaasti hankkimalla kimpapurjeveneen, Gordin on rakentanut kesämökkkinsä osittain itse, ja Alapeteri toimii kaiken kipparoinnin lomassa vaellusoppaana Alpeilla. Reippaudesta täällä tosiaankaan ei ole pulaa.

Entä syntykö naisporukassa usein kitkaa ihmisten välille?

"Ei sen enempää kuin elämässä normaalistikaan", Alapeteri sanoo.

Hän pohtii vielä hetken – tyylilleen poikkeuksellisen pitkään – ja toteaa sitten: "Naispurjehtijat ovat sellaisia mieltään notkeita."

Se on toistenkin mielestä hyvin sanottu.

Gordin on ollut melko hiljainen keskustelun aikana. Tiedustelen, mitä hän ajattelee naispurjehtijasta.

"Minä kyllä välillä kaipaän miehiä, sillä olen aina viihtynyt parhaiten miesporukassa. Naiset ovat niin kovaäänisiä." Joku toiminnassa silti kiehtoo myös Gordinia, sillä hän on jo ilmoittautunut Napsin seuraavalle ulkomaanpurjehtijakurssille Kreikkaan.

"Onhan tässä oma hauskuutensa. Pidän etenkin siitä, miten ihmiset auttavat täällä toisiaan."

Harmittaa miesten puuttuminen joskus muitakin. Alapeterin mukaan joukossa on paljon "eronneita, karanneita ja sinkuja", jotka valittavat, ettei uuden kumppanin löytäminen oikein edisty, kun kaiken aikansa viettää naisporukassa. Kotipuolen miehet taas suunnittelevat vertaistukiryhmää, kun naiset ovat jatkuvasti vesillä. Purjehdus vaatii kompromisseja.

KOTIINPALUU EI HOUKUTTELE

Lähestymme Lähteelän vierasvenesatamaa kauniissa iltauringossa. Naiset pakkaavat purjeita kasaan ja valmistelevat venettä rantautumista varten. Koneet ovat olleet käynnissä jo pari tuntia, sillä tuuli hyytyi matkalla olemattomaksi.

Ensimmäinen toimenpide satamassa on kuohuviinipullon avaaminen. Saan käteeni lasillisen vaaleanpunaista juomaa

"NAISPURJEHTIJAT OVAT SELLAISIA MIELELTÄÄN NOTKEITA."

Kouluttautuminen on osa toimintaa, ja meriturvallisuuden lisääminen on yksi päätavoitteista. Käytössä on SPV:n kurssijärjestelmä, omia kouluttajia on kahdeksan.

ja olen jo valmiina skoolaamaan, mutta Alapeteri ryhtyykin ensin laulamaan.

"Sä kuulut päivään jokaiseen, sä kuulut aamuun ja iltaan. Oot ensimmäinen aatoksissain, miete myös viimeinen."

En ole varma, laulammeko rakkaudesta, purjehtijasta vai kuohuviinistä. Laulan kuitenkin mukana.

Seuraavaksi ohjelmassa on ruuanlaittoa. Leppo perustaa veneen perään perunateatterin, Gordin pilkkoo sisällä vihanneksia. Illan ruokalistalla on lohta, uusia perunoita, kerma- viilikastiketta ja salaattia.

"Naisten kesken tämä ruoka-asia timantisoituu. Kokkaamisesta voi tulla jopa pieni kilpailu, kun saatavilla olevista tarvikkeista yritetään valmistaa mahdollisimman hyvää ruokaa. Vähän niin kuin Master Chef", Alapeteri kertoo.

Meitä ennen satamassa oli jo yksi purjeveneellinen napsilaisia, ja pikkuhiljaa lisää alkaa saapua. Monessa veneessä kokeneimmat purjehtijat neuvovat aloittelijoita rantautumisessa. Pian satamassa on yhdeksän venettä ja kolmekymmentä viisi naista, ja laiturilla on täynnä iloisia kohtaamisia. Tekisi mieli rynnätä sekaan.

Naisjoukko herättää paljon huomiota. Moni seuraa kuhinaa sivusilmällä, ja Sunwindin vieressä olevan veneen pariskunta uskaltautuu kysymään, mistä oikein on kyse. Yhden napsilais- veneen kannella näkyy joukko vierailulle ilmestyneitä purjehtijamiehiä. Eronneet, karanneet ja sinkut kiittävät.

On jo melkein pimeää, kun pääsemme vihdoinkin syömään. Ruoka on timanttista. Näin hiljaisia emme ole olleet koko päivänä.

Naiset yrittävät houkutelaa minua jäämään koko viikonlopuksi. Jos töitä ei seuraavana päivänä olisi, jäisin varmasti. En siksi, että olisin syytynyt purjehtijasta, vaan siksi, että minulla on naisten kanssa ollut aivan älyttömän hauskaa. Jos jonain päivänä haluan oppia purjehtimaan, tiedän kenen kanssa sen teen. Kiitän ihanasta kokemuksesta ja suuntaan takaisin Helsinkiin.

Muistan hätänoppani vasta kotoa reppua tyhjentäessäni. Eipä tullut käytettyä. ♣

Purjehtiva naisjoukko herättää huomiota laitureilla, ja moni ihmettelee ääneen, mistä oikein on kyse. Heille asia selitetään mielellään. Sitä kautta myös jäsenistö kasvaa.